

Gierik 93, december 2006

Els Wuyts

NIEMAND DIE MIJ ZIET

moeder veegt de vloer.
vader leest zijn boek
in een stoffige hoek
van de kamer. hier doet
geen kruimeldief het werk.
sokkenvoeten op het tafelblad.
rimpels om haar mond. vader
gromt wanneer zij vegend
nadert. hij strooit de letters
op de grond zijn ergernis om
al dat dralen om hem heen.
maar moeder merkt hem niet
ze veegt haar kruimels
van voorbij. en niemand
die mij ziet. en niemand
denkt aan mij.

onder de tafel zit ik. verstoep
met opgetrokken benen. tenen
krullen in mijn schoenen. veel
te klein ben ik. ik wacht.
ik wacht nog op mijn geboorte.
wacht nog op mezelf. op wat ik
nog niet heb gevonden.
niemand die mij ziet. veel
te klein ben ik. ik wacht.
niemand die mij hier
kan horen. ik ben nog niet
geboren veel te stil
ben ik. te klein. ik ben
nog niet wie ik wil zijn.

Als kleine prinsen en prinsessen
later in kastelen wonen
hebben ze geen stoelen meer
want dan zijn dat tronen.

Als kleine prinsen en prinsessen
later in kastelen wonen
zetten ze wel hoedjes op
maar die heten kronen.

Als kleine prinsen en prinsessen
later in kastelen wonen
zijn zij koning, koningin
en wij zijn de gewonen.

Een beetje moe en slecht gezind,
poetst het kleine elfenkind
haar tere vleugels in de wind.

Ze vouwt haar jasje netjes op,
steekt haar kousjes in het sop,
zoekt haar liefste knuffelpop.

Kust vluchtig nog haar suikerbeertjes,
blaast de lichtjes uit de peertjes,
duikt in haar bed van duizend veertjes.

Denkt, 'oh wat zijn mijn teentjes moe'
zucht en doet haar oogjes toe.
Ssst,
ze slaapt.

Sven Cooremans

I

Ze nemen zuidvruchten, haar handen,
Laten traag het licht voor wat het is
Op huid. De hare is van purpersteen.
Hier liggen haar gewoonten gestold.
De jongste, een vraag, is van kwarts,
Waarmee de nacht gemeten wordt.
Een omtrek die het bed uit schuift.
Waar rond wat maan haar arm ligt,
Schiet een kus uit haar droom hem
Te binnen. Hij lepelt naar woorden.
Zijn zwijgen schuift wit in de kom.
Slechts een lach plooit zijn mond,
Zoekt de vorm die hij nergens dan
Naast haar wordt zachter vergeten.

II

Waarmee de mensen zich omringen in de slaap.
We zien de dingen, staan hen bij. We horen hier
En houden boek. In hersengrijs een oude dans
Hernomen. Het worden van een kou met kans
Op rijm. In het oog van het zwart het verzakken
Van verdriet. Haar uitlopen. In een onderbuik.
De omtrek die het bed uit schuift en iets in hem
Houdt stil. We kijken als paarden en dampen.
We dampen zijn verhalen. Hij staat zich leeg
Te luisteren. Het komt hem voor als inzicht.

III

Wat van de maan
Aan de mensen behoort,
Is het bleke gewatteerde,
Het bleke gewatteerde
Van denken aan twee.

Diederick Slijkerman

SCHIPBREUK

op de koude stenen van de kliniek
tikt een klok seconde na seconde
maar geen kreet uit het vooronder

spreekt de ruimte zonder woorden
wachten ze leeg en troosteloos
moeizaam op de weg terug

zij leeft nu in een andere wereld
gescheiden van het teken dat ze droeg
zonder de tijd ooit te herwinnen

met gevoelens van de ander besloten
ligt een toekomst aan het verleden
neemt verdriet voor later in zich op

te laten komen wat niet komen zal
zonder dat licht in het bestaan
zal het niet meer hetzelfde zijn

MISDAAD

treuren over het nabije verleden
voltrokken daden kennen geen herstel
de overwinning van geneugten
heeft de onschuld bedorven

bitter de pil van verwijten
zet een misstap zijn spoor
op de vlakke van het bestaan
als herinnering aan de eigen zwakte

het bewustzijn met een dergelijk gebrek
is het vuur ontnomen
wordt een strijd om steun
naar een verlossend einde

moeheid van het bloed
een onbestemd verlangen in het hoofd
maken de nachten duister
wanhoop bedrukt het hart

in deze zware eenzaamheid
vergaat een schreeuw in niets
zelfs leven aan de zijde
geeft rust geen verrijzenis

Tymen Trolsky

KROEG IN PIREAUS

In een kroeg dichtbij het water komen oude goden
bij elkaar en spelen kaart. 'Wie heeft gedeeld?'
En na wat traag gepraat: 'Wie heeft geboden?'

De stevige waardin zit snurkend op een zak met bonen
en open als de deuren van een paardestal of tempel staan
haar schort en blouse, ogen die passeren van wc

naar tafel en terug, reizen in knikkend welbehagen
over haar borsten, groot en bloot als kruiken.
Die van het meisje dat bedient, zijn bezig te ontluiken.

Hefaistos geeft met zijn beroete hand een teken dat
de hele kroeg een rondje krijgt. Dan valt hij met zijn kin
vol op de toog, een voortand vliegt de spoelbak in.

De kaarters zien de gaten in zijn sokken - ze heeft
hem eindelijk geloosd, lijkt wel - en knikken hem,
bespeler van het vuur en vanger van beminden, toe: 'Proost.'

Dan schrikt ze wakker, de waardin, staat op en plant
zich wijdbeens voor de gast. 'Wie heeft u hier gebracht?'
Ze pakt zijn hand en brengt die naar haar neus -

wat is ze onbehouden weer - : 'Had ik het niet gedacht.
Een rukker. Weg! Verbras je geld maar aan een
automaat, verscheur de stilte met een handgranaat.'

Ze schuift wat stoelen aan. 'Pandora, ooit de schoonste
van de Griekse vrouwen, kom, doe niet zo rottig, ook
al ben ik dan berooid, kom hier en laat me één keer voelen.'

De goden laten door een knaap sardientjes halen.
Geluid van bootverkeer klinkt op, van golven die om
kadetreden spoelen. Uit zonlicht dalen duiven op de drempel neer.

En aan de overkant, halfweg een magazijn vol ingedikte lucht
van maïs en erwten, schrappt een dichter woorden weg
en krabt zijn kont. De zorgelijke staat van beurs en maag

dwingt hem tot genialiteit, hij voegt een nieuwe regel aan
zijn lofzang op het varken toe die rijmen moet op: zang.
'Wat houd ik van je monologen, het kuiltje in je wang.'

Geluiden komen in de schalen van de pleinen schommelend
tot rust. Vanuit de keuken komt de geur van kool. Een dienstster
schuifelt aan de deur voorbij met in haar jaszak haar obool.

OUDE DROOMT

Opzij van het hotel, het pas gemaaide gras, ontlokt
een meisje kussen aan de lippen van een jongen,
als een kind dat in de lente heel de straat bedekt
met bloesems ziet, naar huis rent, snel haar beurs
en knikkerzak leegschudt en die vult met bloesem
die haar door hard waaien werd geschonken. Zo.

De oude kijkt ernaar vanuit haar stoel verborgen
in de schaduw van een boom en ze herinnert zich
de kussen die zij zich ontstelen liet, ruikt weer de geur
van teer en visserstuig, ontwaart de glans van zon
op water, dalend tij. Amor vliegt haar nu, een eik
die vrijwel al zijn blad verloor, zonder pardon voorbij.

Wie is haar lief: de lucht, het licht, het einde?
Met wie wil ze een dubbelleven delen?
Ze voelt soms wrevel om haar kalm bestaan,
vervulling duurde een moment, te weinig opwinding
heeft ze gekend, verlangen naar een liefde die
haar één keer nog ontvlammen doet, welt op.

Ontrouw, is dat troost, glanst op de jonge lippen al.
De wolk die overgave dooft, komt ginder aangedreven.
Op geurig gras en onder beven, wordt beloofd
wat niemand in dit aardse leven geven kan. Terwijl hij
streelt en haar verleidt, bedriegt met eeuwigheid gemaakt
uit tijd en keer op keer verwoord, stapt hij aan boord.

EEN VAAS

‘Normaal varen ze uit als er geen maan is,’ zei ze.
‘De nacht is donker dan, het schijnsel van de lampen lokt

de vissen naar de oppervlakte, maar waarom verlaten ze
de diepte eigenlijk voor licht? Een kano, kijk! Nog een.’

Van peddels blinkend in het lamplicht vielen druppels,
glans van mannen bij de boeg, drietand in de hand.

Vol duisternis en bruisen was de branding.
‘Over de wortel van een zeeden viel ik,’ zei ze.

‘Terwijl ik overeind kwam, uit het grijze zand,
voelde ik de hand van het landschap op mijn schouder.’

Hij dacht aan wat ze eerder zei. ‘Een vaas ben ik,
mijn scherven liggen over heel de wereld verspreid.’

Ze brak een tak in tweeën, nukkig keek ze van hem weg.
Vreemde meid, gebroken, maar niet ongelukkig toch.

Ben ik, kon hij niet nalaten te denken, was dat ongerijmd,
een scherf die weliswaar niet past, maar toch wel lijmt?

Hij keek ook weg en zag haar opstaan en een loopplank
opgaan van een Vlaamse boot bevracht met koren.

Een hoofd, het zijne niet, lag op haar schoot, terwijl ze zong:
‘Naar jou, wees maar niet bang, is ook een schip op weg’,

waarna haar zang vervaagde, een geluid weerklonk
als van een zeehond die uit zee het strand op sprong.

Liliane Melis

CYCLUS 'CASPAR DAVID FRIEDRICH'

1) DER WANDERER ÜBER DEM NEBELMEER (1818)

Hij is kijkend alleen
Zuigt op de stilte
Van het landschap

Vlucht van de torenvalk
Hoog boven nevels

Een tocht terug naar
Onpeilbare diepten
Dante indachtig

2) EIN MANN UND EINE FRAU IN BETRACHTUNG DES MONDES (1830/35)

Hij draagt haar maanzieke ogen
In de palm van zijn hand

Samen kijken ze
Hoe duisternis verdicht
Tot een gordijn van mist

Muren draaien toe
De maan steelt een kwartier
De tijd die hen nog rest

3) KLOSTERFRIEDHOF IM SCHNEE (1817/1819)

Verstard in ijs en sneeuw
Smelten stemmen samen
In een oud verbond

Bomen, kaal als de botten
Van de doden buigen
Hun takken naar de wind

Hier heerst een wachten
Op een voetstap, een geluid
Het sluiten van een cirkel

Wouter Noordewier

HOE PRENDERGAST DENKT OUD TE WORDEN

Op de wc doorbladerde hij vast
tot op latere leeftijd nog snel
zijn dagelijkse rantsoen:
pêle-mêle van papieren kut
en papieren kont en van papieren tietes.
Maar hij kreeg hem niet meer overeind.
Met zo'n lichaam zou hij binnenkort
op straat zomaar neerstorten.
(Ook daar was natuurlijk niks belachelijks aan.
Als je 't maar niet expres deed).
De zeventig bereiken moest erger zijn
dan van een vierde verdieping vallen.
Hij droomde natuurlijk herhaaldelijk,
al dan niet met zijn sporadische erectie
in schraal dichtgeknepen handje,
dat zijn overleden vrouw uit haar graf was opgestaan
en een vruchtencake voor hem zou bakken.
Geen zon, geen lach, geen kleuren, geen geuren,
geen kinderstemmen, geen muziek, geen vriendschap:
een wensdroom dus.
Hij zou die vrouw heus niet altijd even heus
hebben behandeld, en daarover, druppelk voor druppel,
al jaren het bloed dat wroeging wordt genoemd hebben gezweet.
Iedere man op die leeftijd bekijkt bij dageraad
Verbaasd in spiegels, die jarenlang zijn vrienden leken,
zich afvragend of dat gerimpelde gezicht
met die donkere kringen onder de ogen
wel echt van hem was, en waarom die vreemde ogen
hem nu als vijanden aanstaarden,
alsof ze hem even wilden zeggen
dat zijn jeugd nooit had plaats gevonden
en dat hij binnenkort,
aftands zonder eerbiedwaardig te zijn,
zonder vriend die hem de ogen sloot,
onbeweend, ongeëerd en onbezongen zou moeten sterven.

Enfin. Als je niet oud wilde worden,
kon je je nog het beste in je jeugd ophangen.

DE GEVOLGEN VAN PRENDERGASTS GEDACHTELOOS IKHOUVANJOU

Als antwoord draaide ze zich tweemaal om,
Om met haar lippen zijn lotusbloem te zoeken,
om met de stamperknop te spelen.
Hij bedacht dat de netste manier
om in gezelschap een vijg te eten
zou zijn, die bij één eind te nemen
en zo te openen dat ze een blinkende,
roze vochtige breedbladige honingbloem werd.
Een wichelroede leidde hem in close-up
naar het Jersjalajim van de zoete inkeping
in de luwte van zijn geurige genoot,
waar de schaamlippenlezer in hem,
kopje onder indeze wijdbeensheid,
genoot van de dankbaar knerpende
kroesharen schaamstruik
en van de lila nis
- een stukje neonbuis of ander glaswerk, zo teer was het –
die je kon tentoonstellen
zodat de mensen hem kwamen bekijken.
Omflankt door woezelig staaldraad
vond zijn tong haar Stijfkopje.
Precies boven de plaats waar ieder mens vertrekt,
aanvaardde zij de tover van een zachtere tong
dan ooit zijn spraak wist op te eisen.

Hij voelde zich levender dan ooit,
Omdat hij de werkelijkheid van dat zachte harde doortje
in haar rode ziel met de tong aanraakte,
en omdat een vrucht die bij een tandenbeetje al sap afscheidt
als geen andere smaakt,
en omdat de lippen van zijn geliefde tegelijkertijd
met de voorzichtigheid van een kat die haar jongen wegdraagt
zijn kwetsbare dele omsloten.

Hij voelde zich gelukkig als een vlieg op een wond.

Eric Vandenwijngaerden

DEEMSTERING

Wij zitten met scharrellicht in de tuin,
het gras in zijn woekerende klavers.

Er is een mensensoort die zinnen
maakt in het duister, tafelranden beroert
tot het pijn doet: foto's genoeg om,
tussen elkaar, binnen pronkkasten te plaatsen.

Er is een wormensoort die zich
in houten schepen en palen boort
en wij zitten er gelaten bij
nu deemstering de tuin stilaan herovert.

Er loopt een onduidelijk spoor
door het plathout
dat geen aanraking verdraagt,
dat overal kraakt rondom zijn boormeel.

Er is een mensensoort die de kunst
verstaat om zinloze plannen te maken,
en wij, die hier waren, wij houden voortdurend
de nacht in de gaten – of het licht ons verraadt.

WAT AVOND DOET

Aarzelt er schemer rond het huis,
weet ik soms met mezelf geen blijf.

Misschien moet nu de kijkkast dicht
mijn warme hand tussen haar dijen
en omhoog, de deken strakker
rond haar klamme lijf.

(Wat wordt het schat? Wat zullen wij?
Wat heeft zich niet genoeg geuit?
Hoelang nog duurt het voor je mij
in mijn verlangen stuit – het slot erop.)

Maar ik draag af en aan, wat drankjes
en wat zoete koek, en sneetjes appel
voor de dorst. Ik sla mezelf wel op de borst
want ik verdien wat ik verzonnen heb.

En nu de avond komt eraan,
word ik nog zotter in mijn kop.

AVONDLOOS

Er kruist een schielijk licht op straat
een schuwe blik – een schim verlaat

zijn bordpapieren huis; vindt in de
resten van de stad een habbekrats
een avondmaal, en spreidt zijn krant, zijn buit.

Er huist een late dag op straat,
met ouwe kop en ruwe huid

en in het Parkhof schittert later in het
maanlicht een fontein, en klatert water
spat de koele wind de klinkers nat, en rein.

Johan Clymans

VARANASI

In Varanasi leek het leven gebarsten,
heden liep er gebogen; mank als de
bedelaars onder haar schaduwpoorten,
bedaad als geheimen, lang vervlogen

Hier schreeuwden apen en ouden,
wanneer doden de Ganges verzilverden
Vertelden Sadhu's van droeve gezichten,
die achter sari's om de wereld rouwden

Arenden waren er net kleine kinderen,
die joelend naar baars en witvis zochten,
tot het licht boven Assi Ghat minderde,
ratten en water om de nacht vochten

Trots waren de koperen Pradeshmensen,
om hun zijden stad, haar geweven legende
Waar de wereld haar aangezicht toonde,
in goddelijke verlossing en stille wensen,
in armoede, verdriet en eeuwige ellende.

HET MUSEUM

In het museum waren veldslagen gestreden,
maar enkel stof had de oorlog gewonnen
en godenbeelden, klam en aangevreten,
sliepen in nissen, door duister verdrongen

Vergeeld manuscript verhaalde in Sanskriet,
de zoete jaren die sluiervrouwen verloren,
van stille liefde en kinderloos verdriet
die in Maharadja's paleis werden geboren

Sandelhouten soldaten geurden er naar wouden,
ornament en steen naar de stad haar gebeente,
waar hindimensen om hun doden rouwden,
's nachts hongerige visserskinderen weenden

In het museum verbrokkelde tijd elke zonde
werd wat opgegraven was, weer vergeten
en de enkelingen die hier waarheid vonden,
konden enkel huilen om hun eigen verleden.

PUNE

Hier klokken vogels en ritselen eekhoorns,
omarmen lianen innig de banyanbomen
Soms kraakt bamboe zijn gewrichten, zucht
de modderkleurige hemel en denk ik

aan boomgalerijen van verstilde treurnis,
waar het peulvruchten regent en waterjuffers
onbelangrijke geschiedenissen schrijven -
aan mensen die er mijmeren.

Kil is het voorjaar hier, -en donker
en zo zijn de sarivrouwen die er dolen,
sussend langs me heen ruisen, in sluiertaal
met vlinders en dode kinderen praten.

In het park verdwaalden de woordeloze dagen,
waar jouw zwijgen hing in mistige dreven,
het voorbije reeds de wereld kleurde, ik in
een land van droefheid ben achtergebleven.

Koud kan je het najaar hier noemen, en duister,
als ik bladeren veeg, alleen ben met verliefden,
die onder paraplu's de herfst weg fluisteren,
trekvogels hoog over me heen tranen.

En 's avonds aan de gesloten poorten
roept het park me terug, wenken de kromme
banyanbomen, om bij hen te blijven,
te vergeten, wat nooit meer terug zal komen.

Pieter Luyckx

HOE MOOI IS HET

hoe mooi is het om van het ogenblik
iets vast te houden, te horen hoe het
schaap eet van het gras, te zien hoe
vlinders voelen aan de net begonnen
roos – alsof het zonder schaduw is,
zoals het landschap is in kinderoogen:
niet weten wat er voordien was, niets
anders om in terug te keren, om zachter
nog het aan te raken en dan niets meer.

VANDAAG GING DE ZON

vandaag ging de zon bijna onder, sprak men
eerst samen, later gescheiden, had men geen
weet meer van schamel verdriet, de plek,
teder en treurig, nergens vernam men waar het
vandaan kwam, tot waar het zou gebeuren, wekte het
hoop en alles gebeurde er later, tot men het losliet.

LICHTVAL

lichtval op dat fijn gezicht, men legt
het beeld keer op keer neer, maar in
plaats van verdwijnen is er ontluiken,
zuiver als het aanwaaien van bloesem;
de wijze waarop de ogen groot en jong
zijn, tot in de verliefde tijd, en hoe de
hand zich opent en aarzelend begint
aan een oversteek naar het licht, dit is.

ZOALS EEN STEEN

zoals een steen, opgeraapt, wordt
omgedraaid en van alle kanten
bekeken, zijn vorm prijsgeeft en
zijn kleuren, maar altijd anders is en
geheimzinnig – de tederheid van de
hand verdraagt en zo prachtig duurt.

Alvert Kostverloren

I.P.V. BLOEMEN

i.p.v. bloemen versregels
lezen valt nu eenmaal minder op
terwijl de mensen wel raar kijken

als ze blijven liggen voor de deur
je met een mond vol vloeken weigert
om ze weg te zetten in lauw water

liever niets op tafel met een kaart
vaarwel mijn liefste de natuur
begeeft het met een dag of zeven
en vervangen doe je niet voor niets

maar deze regels spreken elke dag
opnieuw dezelfde woorden uit
zo kan ik voor hetzelfde geld
voor altijd afscheid van je nemen

HET VOORDEEL VAN RIVIEREN

de binnenschipper heeft zichzelf in slaap
gedobberd en droomt van volle zee en
zeemeermijnen rijk voorzien van
belboeien en bakens waar hij
oeverloos omheen kan varen

dit roept hij door het laagland is mijn
laatste lading varen ga ik eindelijk
het zeegat uit de fles is leeg
laat het bericht te water zeg iets
in het voordeel van rivieren

de man die voor het laatst gezien werd
op de brug in zijn geboortedorp
werd teruggevonden aan de waterkant
zijn brief bleef hangen in de bocht

ONZE HELD

aan het einde van een vruchtbare en
goed gevulde avond, waarop ik zoveel
nadacht en zoveel van de wereld zag
voorbijgaan aan mijn geestesoog
en – als ik mij goed herinner – zoveel
veelbelovende brieven begon aan lieve
die en die, lieve die en die, en beste zus
en zo, overvalt mij, vlak voordat ik
doorgaans naar de fles grijp,
het vernietigende inzicht
dat alles anders moet

moedig kruip ik
overeind verman mijzelf en sla
de aanval af maak korte metten
met aanstormende demonen en
ik duld dus, zo laat ik luidkeels weten
van niemand tegenspraak

wat een moment om
nooit te vergeten

een dronk op onze held!

